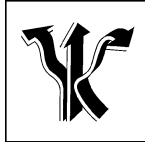

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕТОДИКА КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
(протокол № 2 від 30.09.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Навчальна програма дисципліни “Методика країнознавчих досліджень” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Методика країнознавчих досліджень”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахова підготовка студентів, які навчаються за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”, передбачає вивчення в VII семестрі навчальної дисципліни “Методика країнознавчих досліджень”. Мета опанування студентами навчального курсу — усвідомлення основних особливостей методології досліджень у сфері міжнародних відносин і сучасного країнознавства як міждисциплінарного наукового напрямку саме в контексті міжнародних відносин, а також формування вмій і навичок студентів щодо застосування найпоширеніших методик сучасного країнознавства і досліджень у сфері міжнародних відносин. Слід підкреслити міждисциплінарний характер навчального курсу. Набуті навички і вміння нададуть можливість майбутнім фахівцям з міжнародних відносин здійснювати елементарні дослідження на достатньому кваліфікаційному рівні.

Основні завдання навчального курсу — вивчення основ методології наукових досліджень у країнознавстві і сфері міжнародних відносин; опанування сутнісних особливостей таких основних методів (груп методів): “традиційних” загальнонаукових; емпіричних методів досліджень; загальних методик досліджень історії міжнародних відносин; міждисциплінарних методик прикладних досліджень міжнародних ситуацій і процесів; математико-статистичних; системного підходу; формалізації; моделювання у країнознавчих дослідженнях; систематизації; таксонування; картографічних.

У результаті засвоєння навчального курсу у майбутніх фахівців-країнознавців напрямку “Міжнародні відносини” мають бути сформовані вміння і навички застосування на практиці основних міждисциплінарних методів: загальнонаукових логічних методів; порівняння, спостереження, вимірювання, експерименту; контент-аналізу, івент-аналізу, когнітивного картування; кореляційного, провідних математико-статистичних методів; формалізації; моделювання; структурно-функціонального аналізу; систематизації (групування, класифікації, типології); таксонування (районування, зонування, ареалів); картографічних.

Для ефективного опанування навчального курсу “Методика країнознавчих досліджень” важлива інтенсивна самостійна робота. Це і постійна систематична робота з різноманітними літературними джерелами, і самостійне опрацювання основних прийомів кожної з груп методів, і тренування у використанні тих чи інших методик при виконанні конкретних прикладних завдань.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“МЕТОДИКА КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

№ пор.	Назва теми
1	Методологія досліджень у сфері міжнародних відносин і країнознавства
2	“Традиційні” загальнонаукові методи дослідження
3	Емпіричні методи досліджень
4	Аналіз документів. Експлікативні методи досліджень міжнародних ситуацій і процесів
5	Системний підхід
6	Математико-статистичні методи
7	Формалізація; моделювання
8	Методи систематизації
9	Методи таксонування
10	Картографічні методи

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“МЕТОДИКА КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

Тема 1. Методологія досліджень у сфері міжнародних відносин і країнознавства

Методологія: два основних змістовних значення. Поняття про метод наукового дослідження. Методика наукового пізнання. Поняття про методологію та методику досліджень. Методологія як сфера загальної стратегії, а методика як тактика наукового дослідження.

Загальні вимоги до методики досліджень: ясність, націленість, детермінованість, результативність, надійність, економічність. Теоретична обґрунтованість методів. Відповідність об'єкту дослідження і рівню пізнання. Алгоритм наукового дослідження.

Система методів дослідження: різноманітні підходи. Філософські методи. Загальнонаукові методи (в тому числі загальнологічні): традиційні та модерні. Конкретно наукові методи: міждисциплінарні та спеціальні. Загальна характеристика методів досліджень у сфері міжнародних відносин і країнознавстві. Міждисциплінарність конкретних наукових методів досліджень.

Провідні методологічні принципи (підходи) в сучасних дослідженнях у сфері міжнародних відносин і країнознавстві. Хорологічний (просторовий) принцип як провідний у країнознавстві. Принцип регіоналізму як розвиток хорологічного принципу. Принцип комплексності. Системний підхід у дослідженнях міжнародних відносин і в країнознавстві. Географічний підхід. Хронологічний принцип. Історико-генетичний підхід. Принцип глобальності як співвіднесення внутрішньодержавних процесів і проблем з макрорегіональними і світовими. Екологічний принцип у країнознавстві. Гуманістичний принцип.

Холізм. Метод “компажу” (“компейджу”), його сутність, можливість застосування. Суб’єктивізм і “імпресіонізм”. “Драматизування” окремих рис об’єкта у країнознавчих дослідженнях. Літературно-художні методи пізнання країн. Синтез даних окремих наук для формування вищої, “наднаукові” форми.

Недоліки методології сучасних досліджень у сфері міжнародних відносин і країнознавства. Комплітивність, надмірна енциклопедичність, шаблонність підходів у країнознавчих працях. Переважно описовий характер. Недостатній рівень розвитку типологічного підходу. Невисокий рівень синтезу, проблемності, “конструктивності”. Недостатньо розвинута методологія прогностичних досліджень. Відсутність специфічних методів. Недостатньо розроблені методики досліджень.

Література [1–3; 7; 9; 11; 15; 20–22; 32; 36; 37]

Тема 2. “Традиційні” загальнонаукові методи дослідження

Порівняльний метод. Операції ототожнювання і розрізювання. Кількісне та якісне порівняння. Кількісному порівнянню передують якісне. Основні принципи порівняння. Порівняння при висновках за аналогією; поняття про аналогію, її самостійне значення. Порівняння у просторі, порівняння в часі, порівняння у просторі і часі разом; поняття про ергодичність. Порівняльно-географічний метод, особливості його використання. Порівняльно-історичний метод, його особливості.

Загальнонаукові логічні методи. Основні функції в наукових дослідженнях.

Сходження від реально-конкретного до абстрактного. Абстрагування. Абстракція. Відсторонення: аналітична абстракція, сутність об’єкта як цілого. Ототожнювання: абстрагування шляхом ототож-

нювання нетотожного. Ідеалізація: мислений образ об'єкта з ідеальними властивостями.

Сходження від абстрактного до конкретного. Основні варіанти: від вихідної абстракції до конкретно-теоретичного розкриття об'єкта; зіставлення з ідеальним абстрактним образом реальних станів об'єкта. Логічне абстрагування як метод генералізації. Генералізація у країнознавстві та дослідженнях міжнародних відносин.

Аналіз і синтез як органічно пов'язані загальнологічні методи. Поняття про аналіз. Сутність аналітичного дослідження. Позитивні особливості і недоліки аналізу. Поняття про синтез. Сутність синтетичного дослідження. Види аналізу і синтезу: прямий або емпіричний; елементарно-теоретичний; структурно-генетичний.

Індукція і дедукція як органічно пов'язані загальнологічні методи. Поняття про індукцію. Сутність індуктивного дослідження. Види індукції: повна і неповна. Переваги і недоліки індуктивного дослідження. Поняття про дедукцію. Сутність дедукції. Переваги і недоліки дедуктивного методу.

“Прості” прогностичні методи. Висновок за аналогією. Метод простої екстраполяції. Дельфійський метод, його сутність. Процедура роботи експертів за дельфійським методом. Результати, оцінка їх значення. Створення сценаріїв, основна сутність методу. Головні етапи створення сценаріїв. Аналіз результатів. Проблеми використання прогностичних методів у дослідженнях міжнародних відносин.

Література [2; 3; 9; 11; 19–21; 25]

Тема 3. Емпіричні методи досліджень

Спостереження як основний метод аналізу ситуації. Поняття про спостереження. Безпосереднє (зовнішнє і включене) й опосередковане (в тому числі інструментальне) спостереження. Організація і результати спостереження. Основні пізнавальні результати спостереження. Формування банку даних. Основні недоліки використання методу спостереження при дослідженнях у сфері міжнародних відносин.

Вимірювання у країнознавчих дослідженнях. Поняття про вимірювання. Перехід від спостереження до вимірювання. Основні інструментальні засоби. Процес вимірювання. Результати вимірювання, їх інтерпретація.

Поняття про експеримент. Сутність експериментального дослідження. Імітаційні ігри як вид експериментальних досліджень; ос-

новні типи імітаційних ігор. Результати імітаційних ігор. Проблеми використання імітаційних ігор у дослідженнях у сфері міжнародних відносин.

Взаємозв'язки емпіричних і теоретичних методів у країнознавчих дослідженнях.

Література [1–3; 7; 9; 11; 12; 16; 17; 19; 20]

Тема 4. Аналіз документів. Експлікативні методи досліджень міжнародних ситуацій і процесів

Аналіз документів. Основні документальні джерела: преса; політична публіцистика і мемуари; міжнародно-правові акти; дипломатичні документи: тексти опублікованих угод, договорів та інше, конфіденційні дипломатичні документи; документи партій і суспільних організацій; парламентські документи і законодавчі акти; статистичні джерела; дані соціологічних опитувань; література (в тому числі художня); щоденники; архівні документи; іконографічні документи тощо. Евристика. Зовнішня критика документа. Внутрішня критика документа. Основні проблеми, пов'язані з використанням документів у дослідженнях сфери міжнародних відносин.

Експлікативні методи в дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів.

Контент-аналіз. Сутність контент-аналізу. Сфери і досвід використання. Спрямований і неспрямований контент-аналіз. Розробка категорій аналізу; виділення “одиниць” аналізу; визначення одиниць розрахунків виділених “одиниць”. Кількісний (або частотний) контент-аналіз; особливості використання. Сутність якісного (кількісно-якісного) контент-аналізу. Попередня структуризація; створення проблемного графа. Індексція елементів тексту. Обробка матеріалу за допомогою спеціальних програм на електронно-обчислювальній техніці. Інтерпретація результатів контент-аналізу. Проблеми використання методики контент-аналізу при дослідженнях у сфері міжнародних відносин.

Івент-аналіз як метод аналізу публічної інформації. Сутнісні особливості івент-аналізу. Досвід використання. “Підхід згори” і “підхід знизу”. Основні процедури івент-аналізу. Створення таблиць-схем. Результати івент-аналізу, їх інтерпретація. Проблеми і перспективи використання методики івент-аналізу при дослідженнях у сфері міжнародних відносин.

Когнітивне картування. Сприйняття дійсності політичними діячами — особами, які приймають рішення. Когнітивна психологія. Основні поняття, що використовуються певним діячем. Причинно-наслідкові зв'язки між поняттями, оцінка значущості та “щільності” цих зв'язків. Створення “схеми” — карти. Особливості методики Б. Корані. Аналіз та інтерпретація результатів когнітивного картування досліджень у сфері міжнародних відносин.

Особливості та недоліки експлікативних методів дослідження.

Література [12; 14; 15; 22; 29–31]

Тема 5. Системний підхід

Системний підхід, його роль у сучасній науці. Системна теорія і системний аналіз.

Поняття про систему. Будова системи. Поняття про підсистеми. Поняття про елементи системи.

Поняття про структуру системи. Цілісність системи. Емерджентність. Типи структур: моноструктурні моносистеми, моноструктурні полісистеми, поліструктурні моносистеми, поліструктурні полісистеми. Самоорганізація системи. Синергетика як теорія самоорганізації й розвитку цілісних систем.

Основні функції системи.

Середовище системи. Координація й субординація структур і функцій систем. Ієрархія систем. “Чорний ящик”; “білий ящик”; “сірий ящик”.

Основні завдання системного дослідження. Декомпозиція системи. Системний метод: причинно-наслідковий аналіз; ситуаційний аналіз; динамічний аналіз. Структурний аналіз, його сутність. Функціональний аналіз, його сутність. Структурно-функціональний аналіз, його переваги, здобутки, сфера використання.

Парадокс ієрархічності. Парадокс цілісності.

Концентрація: “розгортання концентрів”; “згортання концентрів”.

Країна як поліструктурна полісистема. Територіальні системи у країнознавчих дослідженнях. Системний підхід у дослідженнях міжнародних відносин. Основні підходи до виділення рівнів дослідження. Приклади використання системного аналізу при дослідженнях у сфері міжнародних відносин. Основні переваги системного підходу.

Література [1–3; 8; 9; 11; 15–17; 19; 20; 22; 24]

Тема 6. Математико-статистичні методи

Використання математичних і статистичних методів при дослідженнях у сфері міжнародних відносин і країнознавства. Статистичні показники. Розрахунки найпоширеніших статистичних коефіцієнтів та індексів при країнознавчих дослідженнях.

Поняття про динамічний ряд. Середня хронологічна. Середній абсолютний приріст. Середні коефіцієнти зростання і приросту. Середні темпи зростання і приросту. Дисперсія. Середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнт варіації.

Генеральна сукупність. Вибірка. Варіаційний ряд. Частоти. Середнє арифметичне. Медіана. Мода. Амплітуда.

Аналіз за допомогою простих і складних індикаторів.

Аналіз кореляцій. Коефіцієнти парної кореляції: розрахунки, оцінка значень. Ранжований варіаційний ряд. Коефіцієнти рангової кореляції: розрахунки, висновки на основі величин коефіцієнтів. Проблеми кореляційного аналізу.

Факторний аналіз. Основна ідея методу — пошук інтегральних показників. Пошук за допомогою ЕОМ комплексних змінних (факторів). Аналіз значень факторів. Інтерпретація результатів дослідження. Широке використання факторного аналізу у країнознавстві та дослідженнях міжнародних відносин.

Поняття про регресійний аналіз. Модель регресії. Характеристики рівняння регресії. Лінійна і нелінійна регресія. Аналіз графіка регресії. Основні критерії якості лінійної регресії. Широке використання регресійного аналізу в дослідженнях у сфері міжнародних відносин.

Аналіз тенденцій. Загальний огляд основних прикладних методик. Тренд. Поняття про спектральний аналіз як складний прогностичний метод. Основні методичні прийоми здійснення спектрального аналізу. Інтерполяція. Метод екстраполяції, його сутність. Основні прийоми екстраполяції. Головні проблеми застосування методу екстраполяції в дослідженнях міжнародних відносин.

Література [5; 7; 9–11; 15–18; 33; 37; 43]

Тема 7. Формалізація і моделювання

Метод формалізації: сутність. Логіко-математична формалізація. Знакова формалізація. Завдання математичної формалізації. Квантифікація і формалізація змістовних моделей міжнародних ситуацій і процесів. Основні компоненти формалізації.

Географічні інформаційні системи (ГІС). Принципова схема створення ГІС. Дослідження на базі ГІС. Автоматизовані системи обробки інформації (АСОІ). Результати дослідження на базі ГІС. Інтерпретація результатів дослідження.

Сутність моделювання. Поняття про модель. Логіко-інтуїтивне і формалізоване моделювання. Змістовні, формалізовані і квантифіковані моделі. Математичне моделювання. Ізоморфні та гомоморфні моделі. Предметні моделі. Знакові моделі: образно-знакові, формально-знакові. Загальний алгоритм здійснення моделювання.

Ретроспективне моделювання. Особливості ретроспективного аналізу. Математичний апарат ретроспективного моделювання. Інтерпретація результатів ретроспективного моделювання.

Ситуаційне моделювання. Сутність моделювання ситуацій і процесів. Комплексне (на основі системного підходу) моделювання при дослідженнях у сфері міжнародних відносин і країнознавства. Формулювання “передмодельних” завдань: “оціночний” та “операціональний” етапи. Побудова змістовної концептуальної моделі. Створення “розгорнутої” моделі відповідно до завдання дослідження. Аналіз моделі. Інтерпретація результатів моделювання. Приклади комплексного (системного) моделювання у країнознавстві. Проблеми використання моделювання у дослідженнях у сфері міжнародних відносин. Динамічні моделі як засіб відображення поведінки міжнародних систем і суб’єктів міжнародних відносин у часі.

Прогнозне моделювання. Критерії обґрунтованості прогнозу. Основні математичні моделі прогнозування. Застосування прогностичних моделей при дослідженнях у сфері міжнародних відносин, інтерпретація результатів прогнозування.

Література [3; 7; 9–11; 14; 15; 20; 22; 43]

Тема 8. Методи систематизації

Основні завдання систематизації в країнознавстві та сфері міжнародних відносин.

Групування об’єктів. Основні методичні прийоми групування. Приклади групування об’єктів у країнознавчих дослідженнях.

Поняття про класифікацію. Сутність класів. Два основних підходи до класифікації: “вертикальна”; “горизонтальна”. Основні правила класифікації: однотипність основи; співрозмірність ділення; неперехресність класів; безперервність ділення; неприпустимість пропусків логічних рівнів (при вертикальному діленні). Приклади класифіка-

цій у країнознавчих дослідженнях. Основні методичні підходи. Використання результатів класифікацій. Класифікації при дослідженнях у сфері міжнародних відносин. Найпоширеніші критерії, методичні підходи. Використання результатів.

Поняття про типологію (типізацію). Сутність типів. Основні переваги типології. Проблеми здійснення типологій. Основні засоби типології: 1) об'єднання багатьох об'єктів шляхом узагальнення їх спільних рис; 2) глибоке вивчення об'єктів — “еталонів”, порівняно з якими вивчається решта об'єктів. Основні правила типологій. Типології (типізації) у країнознавстві. Методичні прийоми. Інтерпретація отриманих типів у країнознавчих дослідженнях.

Метод типології в дослідженнях сфери міжнародних відносин. Основні методичні прийоми. Інтерпретація результатів типологій.

Історико-типологічний метод при дослідженнях історії міжнародних відносин.

Література [1; 4–9; 13; 16; 17; 23; 27; 28; 32; 36; 37]

Тема 9. Методи таксонування

Сутність таксонування. Значення методів таксонування для країнознавчих досліджень. Визначення класів і типів таксонів, їх ідентифікація, делімітація, встановлення відносин між таксонами. Дискретні явища. Хіатус. Континуальні явища. Порядок таксонування. Основні структурні елементи таксонів, їх характеристика.

Районування як процес таксонування. Критерій специфіки даного таксону; критерій цілісності елементів районування. Поняття про район. Співвідношення понять “район” і “регіон”. Районування як окремий випадок класифікації: класифікація за подібністю ознак — виділення однорідних географічних районів; класифікація за зв'язками — “вузлове” географічне районування. Методичні прийоми районування. Використання методу районування в країнознавчих дослідженнях.

Зонування як процес таксонування. Поняття про зону. Методика виділення зон. Приклади зонування в країнознавчих дослідженнях.

Створення ареалів. Поняття про ареал. Методика виділення ареалів. Виділення ареалів при країнознавчих дослідженнях.

Література [1; 4; 6–8; 13; 16; 17; 23; 26; 32; 36; 37]

Тема 10. Картографічні методи

Картографія як наскрізна наука. Сутність картографічного відображення. Картографічні проекції. Масштаб карт. Типи картографічних відображень. Основні картографічні засоби: значки, лінійні знаки, ізолінії, якісний фон, локалізовані діаграми, знаки руху, ареали тощо.

Сутність картографічних методів. Візуальний аналіз. Основні графічні прийоми аналізу. Картометричні роботи: основні різновиди. Математико-статистичний аналіз у картографічних дослідженнях. Картографічні методи і математичне моделювання. Перетворення карт для отримання нових вузькоспеціалізованих картографічних матеріалів.

Картосхеми. Прийоми створення картосхем. Використання картосхем у країнознавстві й дослідженнях міжнародних відносин. Картограми. Методика створення картограм. Застосування картограм при країнознавчих дослідженнях. Картодіаграми. Методика побудови картодіаграм. Використання картодіаграм у країнознавстві. Картоїдні відображення, їх специфіка. Використання картоїдів у країнознавстві та в дослідженнях міжнародних відносин.

Література [1; 4; 6–8; 13; 16; 17; 23; 26; 32; 36; 37]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Методологія наукового дослідження.
2. Методика наукового дослідження.
3. Система методів наукового дослідження.
4. Філософські методи наукового дослідження.
5. Історизм як філософський метод дослідження.
6. Методологічні проблеми в теорії міжнародних відносин.
7. Використання методів допоміжних історичних наук у дослідженнях історії міжнародних відносин.
8. Генетичний підхід у дослідженнях міжнародних відносин.
9. Комплексний підхід у країнознавстві.
10. Регіоналістичний підхід у країнознавстві.
11. Географічний підхід у країнознавстві.
12. Принцип глобальності в дослідженнях міжнародних відносин.
13. Екологічний підхід у країнознавчих дослідженнях.
14. Синергетика як теорія самоорганізації й розвитку цілісних систем.

15. Використання методів статистики в комплексному дослідженні країни.
16. Методика регресійного аналізу.
17. Методика факторного аналізу.
18. Факторний аналіз у країнознавчих дослідженнях.
19. Факторний аналіз у дослідженнях міжнародних відносин.
20. Системний підхід у дослідженнях міжнародних відносин.
21. Системний підхід у країнознавчих дослідженнях.
22. Територіальні структури у країнознавстві.
23. Ретроспективне моделювання в дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
24. Динамічні моделі як відтворення поведінки міжнародних систем і суб'єктів міжнародних відносин у часі.
25. Модель комплексного дослідження країни.
26. Прогностичне моделювання при дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
27. Соціально-економічна типізація країн.
28. Метод районування у країнознавчих дослідженнях.
29. Соціально-економічне районування у країнознавстві.
30. Картографічні засоби відображення країнознавчої інформації.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття про методологію досліджень.
2. Поняття про методику досліджень.
3. Загальні вимоги до методики дослідження.
4. Поняття про метод дослідження, основні типи методів.
5. Основні методологічні принципи країнознавства.
6. Сутність методу “компажу” (“компейджу”), його використання у країнознавчих дослідженнях.
7. Літературно-мистецькі методи у країнознавстві.
8. Недоліки сучасної методології країнознавства і досліджень у сфері міжнародних відносин.
9. Сутність порівняльного методу.
10. Основні типи і принципи порівняння.
11. Сутність порівняльно-історичного і порівняльно-географічного методів.
12. Загальнонаукові логічні методи у країнознавчих дослідженнях.
13. Сутність аналітичного дослідження.

14. Сутність синтезу як загальнологічного методу пізнання.
15. Характеристика основних видів аналізу і синтезу.
16. Сутність індукції як методу пізнання.
17. Сутність дедуктивного методу пізнання.
18. Сутність методу “сходження від абстрактного до конкретного”.
19. Сутність методу “сходження від конкретного до абстрактного”.
20. Загальна характеристика “простих” прогностичних методів.
21. Спостереження як основний метод аналізу ситуації.
22. Типи спостережень, особливості їх здійснення.
23. Використання методу спостереження у дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
24. Сутність методу вимірювання.
25. Характеристика основних засобів вимірювання у країнознавчих дослідженнях.
26. Сутність експериментального методу.
27. Метод імітаційних ігор у дослідженнях міжнародних відносин.
28. Взаємозв'язки емпіричних і теоретичних методів у країнознавчих дослідженнях.
29. Основні типи документів, що використовуються в дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
30. Характеристика основних методів аналізу документів.
31. Експлікативні методи в дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів.
32. Сутність методу-контент аналізу.
33. Використання методики контент-аналізу в дослідженнях міжнародних відносин.
34. Сутність методу івент-аналізу.
35. Використання методики івент-аналізу в дослідженнях міжнародних відносин.
36. Сутність методу когнітивного квартирування.
37. Використання методики когнітивного картирування в дослідженнях міжнародних відносин.
38. Використання статистичних показників, коефіцієнтів, індексів у країнознавчих дослідженнях.
39. Динамічні ряди, їх характеристики.
40. Варіаційні ряди, їх характеристики.
41. Аналіз за допомогою простих і складних індикаторів.
42. Аналіз кореляцій, його сутність.

43. Коефіцієнти парної кореляції, їх застосування.
44. Коефіцієнти рангової кореляції, їх застосування.
45. Факторний аналіз, його сутність.
46. Основні положення методики факторного аналізу.
47. Поняття про регресійний аналіз, модель регресії.
48. Критерії якості лінійної регресії.
49. Аналіз тенденцій в дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
50. Спектральний аналіз у дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
51. Екстраполяція як прогностичний метод у дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
52. Системний підхід, його сутність.
53. Структура системи, типи системних структур.
54. Основні завдання системного дослідження.
55. Сутність структурно-функціонального аналізу.
56. Сутність методу концентрізації при дослідженнях територіальних систем.
57. Сутність формалізації як методу пізнання.
58. Географічні інформаційні системи (ГІС), особливості їх застосування.
59. Сутність моделювання.
60. Типи моделювання і моделей. Загальний алгоритм методу моделювання.
61. Ретроспективне моделювання, його сутність і застосування.
62. Ситуаційне моделювання, його сутність і застосування.
63. Комплексне моделювання в дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
64. Прогностичне моделювання, основні його види.
65. Сутність і значення методів систематизації.
66. Сутність методу групування об'єктів.
67. Сутність методу класифікації.
68. Методика створення класифікацій.
69. Класифікації в країнознавстві.
70. Сутність методу типології.
71. Методика створення типології.
72. Типології у країнознавчих дослідженнях.
73. Сутність методів таксонування.
74. Характеристика основних процедур таксонування.

75. Основні структурні елементи таксонів, їх характеристика.
76. Сутність методу районування.
77. Сутність методу зонування.
78. Використання методу зонування в країнознавстві.
79. Сутність методу створення ареалів.
80. Використання методу створення ареалів у країнознавчих дослідженнях.
81. Картографія як наскрізна наука.
82. Картографічні відображення, їх типи і властивості.
83. Основні картографічні засоби відображення інформації.
84. Основні види картометричних робіт.
85. Основні види картографічних відображень у країнознавстві.
86. Використання картосхем у країнознавчих дослідженнях.
87. Використання картограм у країнознавчих дослідженнях.
88. Використання картодіаграм у країнознавчих дослідженнях.
89. Використання картоїдів у країнознавстві та дослідженнях у сфері міжнародних відносин.
90. Основні методи аналізу картографічних матеріалів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Алаев Э. Б.* Социально-экономическая география: Понятийно-терминологический словарь. — М.: Мысль, 1983. — 350 с.
2. *Баскаков А. Я., Туленков Н. В.* Методология научного исследования: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2004. — 216 с.
3. *Білуха М. Т.* Основи наукових досліджень: Підручник. — К.: Вища шк., 1997. — 271 с.
4. *Блїй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
5. *Борисов В. А.* Демография: Учебник. — М.: Нота Бене, 2005. — 344 с.
6. *Будз М. Д., Постоловський Р. М., Троян С. С.* Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). — К.: КІСУ, 2000. — 120 с.
7. *Географический* энциклопедический словарь: Понятия и термины. — М.: Сов. энцикл., 1988. — 292 с.

8. *Гладкий Ю. Н., Чистобаев А. И.* Регионоведение: Учебник. — М.: Гардарики, 2002. — 382 с.
9. *Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисенко В. О.* Основи наукових досліджень. — К.: КНТЕУ, 2001. — 186 с.
10. *Економетрія*: Навч. посіб. / О. Л. Лещинський, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. — К.: МАУП, 2003. — 208 с.
11. *Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.* Основи наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 208 с.
12. *Лебедева М. М.* Политическое урегулирование конфликтов: Подходы, решения, технологии. — М.: Аспект Пресс, 1997. — 272 с.
13. *Максаковский В. П.* Географическая культура: Учеб. пособие. — М.: ВЛАДОС, 1998. — 416 с.
14. *Мальський М. З., Мацях М. М.* Теорія міжнародних відносин. — Л.: ЛНУ, 2002. — 392 с.
15. *Международные отношения: социологические подходы* / Под ред. П. А. Цыганкова. — М.: Гардарики, 1998. — 352 с.
16. *Методика страноведческого исследования: (Экономическая и социальная география)* / Под ред. Н. С. Мироненко. — М.: Изд-во МГУ, 1993. — 152 с.
17. *Мироненко Н. С.* Страноведение: Теория и методы. — М.: Аспект Пресс, 2001. — 268 с.
18. *Ржевський С. В.* Вступ до економетрії: Навч. посіб. — К.: ЄУФІМБ, 1999. — 934 с.
19. *Сидоренко В. К., Дмитренко П. В.* Основи наукових досліджень: Навч. посіб. — К.: РННЦ ДІНІТ, 2000. — 260 с.
20. *Система социологического знания: Учеб. пособие* / Сост. Г. В. Щёкин. — К.: МАУП, 2001. — 208 с.
21. *Філіпенко А. С.* Основи наукових досліджень. — К.: Академвидав, 2004. 168 с.
22. *Цыганков П. А.* Теория международных отношений: Учеб. пособие. — М.: Гардарики, 2003. — 590 с.

Додаткова

23. *Алисов Н. В., Хорев Б. С.* Экономическая и социальная география мира. Общий обзор: Учебник. — М.: Гардарики, 2001. — 704 с.
24. *Анучин В. А.* Теоретические основы географии. — М.: Мысль, 1972. — 430 с.
25. *Бибик В. М.* Політологія для політика і громадянина. — К.: МАУП, 2004. — 424 с.

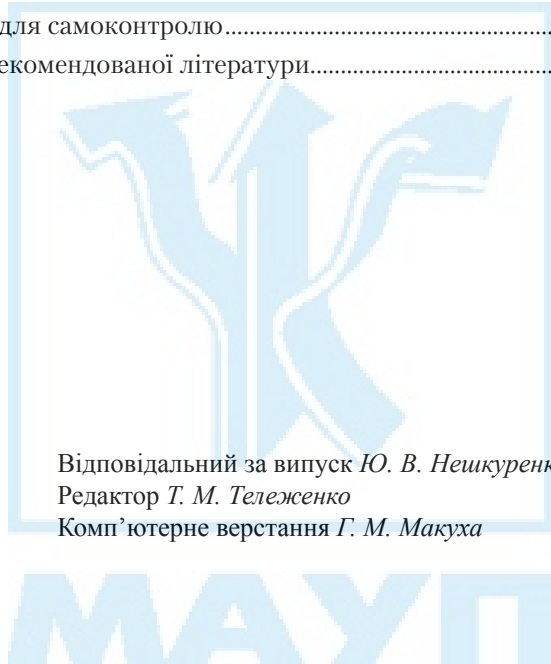
26. Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до економічної і соціальної географії. — К.: Либідь, 1996. — 320 с.
27. Дейнека А. Г. Страноведение: Общая часть: Учебник. — Х.: Бизнес Информ, 2000. — 252 с.
28. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник. — Л.: ЛНУ, 2002. — 587 с.
29. Камінський А. Основи міжнародних відносин. — Л.: ЛНУ, 2001. — 208 с.
30. Ковальченко И. Д. Методы исторического исследования. — М.: Наука, 1987. — 440 с.
31. Колосов В. А. Политическая география: Проблемы и методы. — Л.: Наука ЛО, 1988. — 190 с.
32. Коновалова Н. І. Методика соціальних та економіко-географічних досліджень: Навч. посіб. — Чернівці: Рута, 1998. — 88 с.
33. Котылов В. А. География населения. Учеб. пособие. — М.: Маркетинг, 1999. — 124 с.
34. Корненкова С. Ю., Семенов С. П. Социально-экономическая география. — СПб.: Питер, 2001. — 192 с.
35. Круль В. П. Історія та методологія географічної науки: Конспект лекцій. Вип. 1. — Чернівці: Рута, 2000. — 84 с.
36. Маергойз И. М. Методика мелкомасштабных экономико-географических исследований. — М.: Изд-во МГУ, 1981. — 136 с.
37. Методика економіко-географічних досліджень: Учеб. пособие / Под ред. Г. М. Федорова. — Калининград: Изд-во КГУ, 2001. — 77 с.
38. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. — К.: Вища шк., 1996. — 230 с.
39. Саушкин Ю. Г. Экономическая география: история, теория, методы, практика. — М.: Мысль, 1973. — 560 с.
40. Социально-экономическая география зарубежного мира / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
41. Страноведение: Учеб. пособие / П. И. Рогач и др. — Минск.: БГЭУ, 2003. — 284 с.
42. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. — Одеса: Астропринт, 2001. — 560 с.
43. Череп А. В. Економічний аналіз: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2005. — 160 с.

44. *Шаблій О. І.* Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Л.: ЛНУ, 2001. – 744 с.
45. *Экономическая, социальная и политическая география мира: Регионы и страны /* Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. – М.: Гардарики, 2002. – 928 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Методика країнознавчих досліджень”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Методика країнознавчих досліджень”	4
Теми контрольних робіт	12
Питання для самоконтролю.....	13
Список рекомендованої літератури.....	16

Зам. № ВКЦ-2436

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП